

saqarTvel os adgil obrivi xel isufl ebis
warmomadgenl ebis muSaobis Sesaxeb Catarebul i
gamokiTxvis Sedegebis anal izi

II raundi

Sesaval i

mocemul i kiTxvari da misi anal izi warmoadgens samarTliani arcvnebis da demokratiis saerTasoris sazogadoebis (ISFED) proeqtis _ "aqtiuri moqal aqe _ angariSval debul i xel isufl eba" _ nawils. proeqtis mizania, xel i Seuwyos samoqal aqo aqtiurobis gazrdas gadawyvetil ebis miRebis procesSi moqal aqeTa CarTviTa da parl amentis da, zogadad, xel isufl ebis angariSval debul ebisa da saqmianobis gamWvirval obis uzrunvel yofiT.

mocemul i kiTxvaris daniSnul ebaa adgil obrivi xel isufl ebis warmomadgenl ebis saqmianobis, samuSao pirobebisa da moqal aqeebTan urTierTobis Sefaseba. garda amisa, kiTxvaris saSual ebiT moqal aqeebi miReben informacias imis Sesaxeb, Tu rodis aqvT dadgenil i moqal aqeTa miRebis dro adgil obriv aRmasrul ebl ebs, rogor muSaobs da ra probl emebs awydeba adgil obrivi xel isufl eba Tavisi moval eobebis Sesrul ebisas.

ISFED wel iwadSi oTxjer awarmoebis winamdebare gamokiTxvas da gamoaqveynebs mis Sedegebs. kvartal uri gamokiTxvebi saSual ebas miscems sazogadoebas, konkretul informaciaze dayrdnobiT Seafason adgil obrivi xel isufl ebis muSaoba mocemul i periodis ganmavl obaSi.

amave dros, es kiTxvari daexmareba sxvadasxva organizaciebs, roml ebic ukve muSaoben an samomavl od gegmaven am mimarTul ebiT muSaobas, gansazRvron Tavianti saqmianobis prioritetebi. kiTxvarebis pasuxebi da maTi anal izi dagvanaxebs im probl emebs, roml ebsac Tavianti saqmianobis Sesrul ebisas awydebian adgil obrivi xel isufl ebis warmomadgenl ebi, rac saSual ebas mogvcems, SemuSavdes Sesabamisi rekomendaciebi da moixanos maTi mogvarebis gzebi.

მეთოდოლოგია

კითხვარი შეიქმნა სამართლიანი არცევნებისა და დემოკრატიის საერთაშორისო საზოგადოებისა (ISFED) და ეროვნული-დემოკრატიული ინსტიტუტის (NDI) მიერ. გამოკითხვა განხორციელდა 2005 წლის 15 იანვრიდან 15 აპრილამდე ISFED-ის რაიონული კოორდინატორების მიერ, რომლებმაც მიმართეს ადგილობრივი ხელისუფლების წარმომადგენლებს კითხვარის შევსების თხოვნით. ყველა კითხვარი შევსებულია პირადად რაიონის გამგებლების ან იმათგან, რომლებიც არ სდებიან რაიონის დაქვემდებარებაში.

ISFED-ის წარმომადგენლებმა დრეს საკრებულოში მოემდო ადგილობრივი მმართველების 69 წარმომადგენელს და სერების 65 გამგებლისა და კვლევების მის მიერ შევსებული კითხვარი და წინამდებარე ანალიზის გაკეთების მიზნით ადგილობრივი ხელისუფლების წარმომადგენლების მიერ გაცემული პასუხების მიხედვით. ყველა პროცენტული მონაცემი გამოთვლილია 65 შევსებული კითხვარზე დაყრდნობით. სწავლას მისთვის გამოკითხვარი არ შეუსიათ კუთაისის, ონის, მესტიისა და ლანჩხუთის რაიონის გამგებლებს: ონისა და მესტიის ორგანიზაციას არ ჰყავდა კოორდინატორები მოცემულ პერიოდში; კუთაისის მერი აქვს დანიშნული იყო; ლანჩხუთის გამგებელი კისრიათად ცადიოდა რაიონში და, ამდენად, ვერ მოხერხდა მის მიერ კითხვარის შევსება.

ISFED-მა უკვე გაატარა ამ გამოკითხვის პირველი რაუნდი, ხოლო გამოკითხვის მეორე რაუნდი სასაუბროებს გვაქვს, შევასოთ გასული სამი წლის მანძილზე ადგილობრივი ხელისუფლების საკმარისობა და სამსაო პრობლემები მომხდარი ცვლილებები – გაუმჯობესება თუ გაუარესება. გამოკითხვა ხორციელდება ყოველ კვარტალურად და მისი შედეგები წარედგინება საზოგადოებას.

მოკლედ შედეგზე

ადგილობრივი ხელისუფლება, ცენტრს შემთხვევაში – რაიონის გამგებლები და იმათგან, რომლებიც არ სდებიან რაიონის დაქვემდებარებაში, უსაუბროდ აჩვენეს პასუხისმგებელი მოსახლეობის სოციალური, ეკონომიკური თუ სხვა სახის პრობლემების მოგვარებაზე. ამიტომ დიდ მნიშვნელობას აქვს იმას, თუ რამდენად ეფექტურია მათი ურთიერთობა მოკვლევებთან და რამდენადაა მოკვლევითი ინტერესები გათვალისწინებული მათ საკმარისობაში.

გამოკითხვის შედეგებმა გვაჩვენა, რომ ადგილობრივი ხელისუფლების წარმომადგენლები აწყობენ პრობლემებს, რომლებიც ხელს უშლიან მათ

urTierTobasa da muSaobas moqal aqeebTan. es probl emebi sam nawil ad SeiZI eba daiyos:

- a) urTierToba moqal aqeebTan;
- b) gamgebl is samuSao pirobebi;
- g) gamgeobis muSaoba.

a) moqal aqeebTan urTierTobis yvel aze ufro gavrcel ebul saSual ebad kvl av piradi Sexvedrebi rCeba, rasac raionis gamgebl ebis/qal aqis merebis umravl esoba TveSi 10 dReze mets uTmobs. gamgebl ebs/merebs moqal aqeTa miRebisaTvis dadgenil i aqvT gansazRvrul i dRe da saaTi, rac misasal mebel ia. Tu pirvel i gamokiTxvis SedegebiT mxol od erTi gamgebel i iyenebda moqal aqeebTan urTierTobaSi el eqtronul fostas, amj erad es ricxvi oramde gaizarda, rac, samwuxarod, didi veraferi damamSvidebel i faqtia. raionebSi arsebul i Tanamedrove teqno logiebis gamoyenebis dabal i done xel s uSi is gamgeobis/meriis saerTo efeqturobas.

pasuxebidan aseve irkveva, rom gamgebl ebi/qal aqis merebi reagi reben Semosul gancxadebebsa Tu weril ebze da saWiroebis SemTxvevaSi ukavSirdebian Sesabamis saxel mwifo uwebebs. samwuxarod, ar Seini Sneba sasikeTo cvl il ebebi sxvadasxva saxel mwifo organoebTan urTierTobaSi. umravl es SemTxvevaSi gamgebl ebi/merebi kvl av awydebian probl emebs, rac, ZiriTadad, mdgomareobs pasuxis dagvianebaSi an kidev maTi mimarTvis srul ignorirebaSi. es yvel aferi saxel mwifo organoebis arasakmarisad efeqtur muSaobaze mi uTiTebis.

b) rac Seexeba adgil obriv xel isufal Ta samuSao pirobebs, aRniSnul i pasuxebidan Cans, rom gamgebl ebis/qal aqis merebis umravl esoba miiCnevs, rom igi saWiroebs gaumj obesebas. ukeTesi teqniki aRWurvil oba da ufro kval ificiuri personal is ayvana kvl av rCeba mdgomareobis gamosworebis yvel aze sasurvel saSual ebebad. zogadad, pirvel i raundis SefasebebTan SedarebiT Seini Sneba samuSao pirobebis umniSvnel o gaumj obeseba.

g) pasuxebidan naTI ad Cans, rom adgil obrivi xel isufal ebis warmomadgenl ebis umravl esoba monawil eobs saj aro SexvedrebSi. rac Seexeba kanonproeqtebis ganxil vas, pasuxebis anal iziT Cans, rom 9%-iT gaizarda im gamgebl ebis/qal aqis merebis raodenoba, vinc monawil eobas iRebs raionSi Catarebul kanonproeqtebis ganxil vaSi. samwuxarod, umetes SemTxvevaSi kvl av ar xdeba mosaxl eobidan wamosul i initiativebis gaTval iswineba

kanonproeqtebSi, Tumca am mxrivac aRiniSneba mcire gaumj obeseba pirvel raundTan SedarebiT.

kiTxvaris anal izis Sedegad gasagebi xdeba, rom adgil obrivi xel isufleba sxvadasxva saSual ebebiT moqal aqeebs awvdis informacias miRebuli gadawyvetil ebebis Sesaxeb. amis uzrunvel sayofad kvl av igive gzebi gamoiyeneba, rac winaT. esenia: adgil obrivi presa, gamgeobis sainformacio dafa da adgil obrivi tel evizia. pirveli raundisagan gansxvavebiT, arcert gamgebel s/qal aqis mers am kiTxvaze pasuxisaTvis Tavi ar auridebia.

miRebuli pasuxebis Tanaxmad, raionis gamgebel ebis/qal aqis merebis absoluturi umravlesoba uzrunvel yofs moqal aqeebisatvis adgil obrivi biujetis Sesrulebis Sesaxeb informaciis miwodebas. biujetis Sesaxeb informacias mosaxleoba iRebs umetesad adgil obrivi gazeTebidan, gamgeobis samdivnodan, aseve adgil obrivi tel eviziiT da sxva saSual ebebiT. informaciis miwodeba ZiriTadad xdeba kvartal Si erTxel da am mxriv mniSvel ovani gaumj obeseba ar Seimcneva.

analizi

1. ZiriTadi informacia

kiTxvari Seavso adgobrivi xel isuflebis warmomadgenlebis 94,2%-ma (65 gamgebeli/meri 69-dan). imis gatvaliswinebiT, rom pirvel raundSi monawileoba miiRo 63 gamgebel ma, saxezea mcireodeni winsvla gamokitxvit adgil obrivi xel isuflebis dainterebis Tval sazrisiT.

2. moqal aqeebTan urTierToba

adgil obrivi xel isuflebis warmomadgenel Ta 98,46%-ma ganacxada, rom maT gansazRvruli aqvT moqal aqeta miRebis saatebi. pasuxebis mixedvit gamgebel ebis/merebis 55,38% moqal aqeebis miRebas utmobs 10-ze met dRes, 32,31% - 5-10 dRes, xolo 10,77% - 5 dReze naklebs. gamgebel Ta/merTa 92,31% TveSi iRebs 50-ze met moqal aqes, xolo 4,62% - 50-ze naklebs.

yvela gamgebeli/meri iRebs moqal aqetagan werilebsa da sacivrebs. yvela matgani reagirebs am sacivrebez da itxovs pasuxs Sesabamisi saxel mwifo organoebidan da samsaxurebidan. gamgebel Ta/merTa 44,62% awydeba probl emebs pasuxis motxovnisas, 52,31% ki - ara. im

gamgebl ebis/merebis umravl esoba, roml ebic awydebian msgavs probl emebs, ambobs, rom saxel mwifo organoebi droul ad ar awvdian maT pasuxebs, 16,92%-is Tanaxmad ki xSirad gaurkvevel ia, Tu romel organos eval eba sakiTxis mogvareba.

gamgebel Ta/merTa 93,85% moqal aqeebs awvdis Sesabamisi saxel mwifo organodan miRebul pasuxebs. miRebul i pasuxebis moqal aqeebisaTvis miwodebis gzebis dakonkretebisas pasuxebi ase ganawil da: gamgebel Ta 69,23% amas akeTebis fostis meSveobiT, 16,92% _ tel efoniT, 63,08% _ Sexvedraze da mxol od 2 gamgebel i iyenebs amisaTvis el eqtronul fostas.

rac Seexeba sxva gzebs, roml ebic gamoiyeneba moqal aqeTa azris gasacnobad, adgil obrivi xel isufl ebis warmomadgenel Ta 46,15% amisaTvis mimarTavs satel efono zarebs, 21,54% – gamokiTxvas, 81,54% – pirad Sexvedrebs, 78,46% ki – saj aro Sexvedrebs.

Sedegebi: moqal aqeebTan urTierTobis yvel aze ufro gavr cel ebul saSual ebad kvl av piradi Sexvedrebi rCeba, rasac raionis gamgebl ebis/qal aqis merebis umravl esoba TveSi 10 dReze mets uTmobs. gamgebl ebs/merebs moqal aqeTa miRebisaTvis dadgenil i aqvT gansazRvrul i dRe da saaTi, rac misasal mebel ia. Tu pirvel i gamokiTxvis SedegebiT mxol od erTi gamgebel i iyenebda moqal aqeebTan urTierTobaSi el eqtronul fostas, amjerad es ricxvi oramde gaizarda, rac, samwuxarod, didi veraferi damamSvidebel i faqtia. raionebSi arsebul i Tanamedrove teqnol ogiebis gamoyenebis dabal i done xel s uSl is gamgeobis/meriis saerTo efeqturobas.

pasuxebidan aseve irkveva, rom gamgebl ebi/qal aqis merebi reagireben Semosul gancxadebebsa Tu weril ebze da saWiroebis SemTxvevaSi ukavSirdebian Sesabamis saxel mwifo uwyebes. samwuxarod, ar Seini Sneba sasikeTo cvl il ebebi sxvadasxva saxel mwifo organoebTan urTierTobaSi. umravl es SemTxvevaSi gamgebl ebi/merebi kvl av awydebian probl emebs, rac, ZiriTadad, mlgomareobs pasuxis dagvianebaSi an kidev maTi mimarTvis srul ignorirebaSi. es yvel aferi saxel mwifo organoebis arasakmarisad efeqtur muSaobaze miuTiTebis.

3. gamgebl is samuSao pirobebi

adgil obrivi xel isufl ebis warmomadgenel Ta 89,23%-ma Tavisi samuSao pirobebi Seafasa, rogorc normal uri, 3,08%-ma ganacxada, rom maTi samuSao pirobebi aris cudi, 4,62%-ma Tavis samuSao

pirobeks kargi uwoda, erTma gamgebel ma ki ganacxada, rom misi samuSao pirobebi aris Zal ian kargi. gamgebel ebis/qal aqis merTa 89,23% acxadebs, rom maTi samuSao pirobebi saWiroebs gaumj obesebas.

raionis gamgebel ebis/qal aqis merebis 69,23% aRniSnavs, rom maTi samuSao pirobebis gasaumj obesebl ad saWiroa ukeTesi teqniki aRWurvil oba, 55,38%-s ki amisaTvis ufro kval ificiuri personal i miaCnia saWirod, 3,08%-is azriT saWiroa nakl ebi personal i, 7,69% samuSao pirobebis gaumj obesebis sxva saSual ebebs (magal iTad, administraciul i Senobis remonti, el eqtroenergiis probl emis mogvareba, xel fasebis gazrda) asaxel ebs (gasaTval iswinebel ia, rom respodentebs ramdenime pasuxis arCevis saSual eba hqondaT).

Sedegebi: aRniSnul i pasuxebidan Cans, rom gamgebel ebis/qal aqis merebis umravl esoba Tavis samuSao pirobebs marTalia, afasebs, rogorc normal urs, magram miCnevs, rom igi mainc saWiroebs gaumj obesebas. ukeTesi teqniki aRWurvil oba da ufro kval ificiuri personal is ayvana kvl av rCeba mdgomareobis gamosworebis yvel aze sasurvel saSual ebebad.

pirvel i raundis Sedegebtan SedarebiT samuSao pirobebis mniSvnel ovani gaumj obeseba ar SeiniSneba, Tumca 7%-iT Semcirda im gamgebel ebis/qal aqis merebis raodenoba, romel Tac Taviani samuSao pirobebi Seafases, rogorc „cudi“; aseve gaCnda erTi gamgebel i, romel mac sakuTari samuSao pirobebi Seafasa, rogorc „Zal ian kargi.“

4. gamgeobis muSaoba

adgil obrivi xel isufli ebis warmomadgenl ebis 95,38%-ma ganacxada, rom miuRiaT saj aro SexvedrebSi monawil eoba. 83,08%-ma aRniSna, rom 3-ze met saj aro SexvedraSi aqvs monawil eoba miRebul i.

gamgebel ebis/qal aqis merebis 53,85%-ma ganacxada, rom maTi monawil eobiT ganxil ul a kanonproeqti raionSi, xol o 38,46%-ma ganacxada, rom aseT ganxil vebSi monawil eoba ar miuRiaT. gamgebel Ta/qal aqis merTa 40%-ma ganacxada, rom adgil obrivi mosaxl eobidan wamosul i arcerTi iniciativa gaTval iswinebul i ar yofil a parlamentis mier miRebul kanonebSi, xol o 36,92%-ma ganacxada, rom mosaxl eobis initiativebi gaTval iswinebul i iqna.

gamgebel ebis/qal aqis merebis 84,62%-ma ganacxada, rom maTi muSaobis manZil ze SesaZl ebel i gaxda iseTi adgil obrivi probl emis

gadaWra, rogoricaa gzebis, xidebis, wyal gayvani l obis sistemisa da skol ebis SekeTeba da el eqtroenergiis miwodebis gaumj obeseba. gamokiTxul Tagan mxol od orma ganacxada, rom monawil eoba ar miuRia raionis probl emis gadaWraSi.

raionis gamgebl ebis/qal aqis merebis 87,69%-ma aRniSna, rom moqal aqeebs adgil obrivi xel isufl ebis mier miRebul i gadawyvetil ebebis Sesaxeb informacias awodeben adgil obrivi presis saSual ebiT, 40%-ma adgil obrivi tel evizia daasaxel a, 16,92%-ma aRniSna, rom informacia gamokrul ia sazogadoebrivi TavSeyris adgil ebze, 56,92%-ma ki ganacxada, rom informacia gamokrul ia gamgeobis sainformacio dafaze.

gamgebl ebis/qal aqis merebis 95,38%-is Tanaxmad, informacia qal aqis/raionis biuj etis Sedgenis, Sesrul ebisa da xarj vis Sesaxeb miwodebaT moqal aqeebs. gamgebel Ta/qal aqis merTa 87,69%-is pasuxebis Tanaxmad, biuj etis Sesaxeb informaciis gamoqveyneba xdeba adgil obriv gazeTebSi; 24,62% ambobs, rom amisaTvis gamoiyeneba adgil obrivi tel evizia; 27,69%-is Tanaxmad ki informacia gamoikvreba gamgeobis samdivnoSi. gamgebl ebis/qal aqis merebis 24,62% acxadebs, rom am informaciis gamoqveyneba xdeba yovel Tviurad, 41,54% ambobs, rom _ kvartal Si erTxel , 9,23%-s Tanaxmad _ wel iwadSi erTxel .

Sedegebi: pasuxebidan naTI ad Cans, rom adgil obrivi xel isufl ebis warmomadgenl ebis umravl esoba monawil eobs saj aro SexvedrebSi. rac Seexeba kanonproeqtebis ganxil vas, pasuxebis anal iziT Cans, rom 9%-iT gaizarda im gamgebl ebis/qal aqis merebis raodenoba, vinc monawil eobas iRebs raionSi Catarebul kanonproeqtebis ganxil vaSi. samwuxarod, umetes SemTxvevaSi kvl av ar xdeba mosaxl eobidan wamosul i initiativebis gaTval iswineba kanonproeqtebSi, Tumca am mxrivac aRiniSneba mcire gaumj obeseba pirvel raundTan SedarebiT.

kiTxvaris anal izis Sedegad gasagebi xdeba, rom adgil obrivi xel isufl eba sxvadasxva saSual ebebiT moqal aqeebs awvdis informacias miRebul i gadawyvetil ebebis Sesaxeb. amis uzrunvel sayofad kvl av igive gzebi gamoiyeneba, rac winaT. esenia: adgil obrivi presa, gamgeobis sainformacio dafa da adgil obrivi tel evizia. pirvel i raundisagan gansxvavebiT, arcerT gamgebel s/qal aqis mers am kiTxvaze pasuxisaTvis Tavi ar auridebia.

miRebul i pasuxebis Tanaxmad, raionis gamgebl ebis/qal aqis merebis absol uturi umravl esoba uzrunvel yofs moqal aqeebisaTvis adgil obrivi biuj etis Sesrul ebis Sesaxeb informaciis miwodebas.

*biuj etis Sesaxeb informacias mosaxl eoba iRebs umetesad
adgil obrivi gazeTebidan, gamgeobis samdivnodan, aseve
adgil obrivi tel eviziit da sxva saSual ebebiT. informaciis
miwodeba ZiriTadad xdeba kvartal Si erTxel da am mxriv
mniSvnel ovani gaumj obeseba ar SeimCneva.*

rekomendaciebi:

raionis gamgeobis/meriis samuSao pirobebis gasaumj obesebl ad
saWiroa meti Tanxebis gamoyofa raionis/qal aqis biuj etidan da
gamgeobis uzrunvel yofa Tanamedrove teqnikiT. qveyanaSi j er kidev
arsebul i energokrizisis gamo aucil ebel ia yovel gamgeobas
hqondes sakuTari denis wyaro, aseve sakmarisi raodenobis
kompiuteri, faqsi da sxva teqniki saSual ebebi. am probl emebis
mogvareba ufro efeqturs gaxdis adgil obrivi mmarTvel obis
organoTa muSaobas da maT urTierTobas moqal aqeebTan. amisaTvis
saWiroa aseve gamgeobis/meriis TanamSromel Ta kval ifikaciis
asamaRI ebel i treningebi.

marTal ia, raionis gamgebl ebs/qal aqis merebs aqvT gamoyofil i dro
moqal aqeTa misaRebad, magram saWiroa sxvadasxva saSual ebiT
(adgil obrivi presa, tel evizia, radio, a. S.) ecnobos adgil obriv
mosaxl eobas, Tu zustad sad da rodis SeiZl eba gamgebel Tan
Sexvedra, raTa ara marto qal aqisa Tu raionul i centris, aramed
raionSi Semaval i sofl ebis mosaxl eobasac hqondes Sesabamisi
informacia.

gamgebl ebi/merebi ufro metad unda aqtiurobdnen raionSi/qal aqSi
sxvadasxva kanonproeqtebis Taobaze ganxil vebis mowyobasa da
maTSi monawil eobaSi. msgavsi ganxil vebi xel s Seuwyobs moqal aqeTa
initiativebis gaTval iswinebas parl amentis mier miRebul kanonebsa
Tu gadawyvetil ebebSi. rac, Tavis mxriv, daexmareba demokratiis
erT-erTi mTavari principis _ gadawyvetil ebis miRebis procesSi
moqal aqeTa monawil eobis _ ganxorciel ebas.

Tavisi saqmianobis ganWvirval obis mizniT yvel a raionis
gamgebel i/qal aqis meri unda uzrunvel yofdes adgil obriv doneze
miRebul i gadawyvetil ebebis saj aroobas. regul arul ad, yovel
TveSi unda qveyndebodes informacia adgil obrivi biuj etis
Sesrul ebis Sesaxeb.